

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 15 maja 2025 r.

Pozycja 138

POSTANOWIENIE

z dnia 19 lutego 2025 r.

Sygn. akt Ts 97/19

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Krystyna Pawłowicz – przewodniczący
Zbigniew Jędrzejewski – sprawozdawca
Stanisław Piotrowicz,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 11 stycznia 2024 r. o odmowie nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej M.Z.,

po s t a n a w i a:

nie uwzględnić zażalenia.

Orzeczenie zapadło jednogłośnie.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 18 czerwca 2019 r. (data nadania) M.Z. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił o zbadanie zgodności art. 26 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 785) oraz art. 17 pkt 1 w związku z art. 19 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2019 r. poz. 1460, ze zm.) z art. 32 ust. 1 w związku z art. 47, art. 45 ust. 1 i art. 77, a także z art. 38, art. 41 ust. 1, art. 48-51, art. 53 ust. 1, art. 68 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Postanowieniem z 11 stycznia 2024 r. (doręczonym pełnomocnikowi skarżącego 19 stycznia 2024 r.) Trybunał Konstytucyjny, na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) odmówił nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W uzasadnieniu postanowienia Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że skarżący domagał się zastosowania kwestionowanych przepisów w ramach odrębnych postępowań toczących się w dwóch różnych sprawach sądowych: sprawy dotyczącej własności rzeczowej sądu w procedurze cywilnej oraz sprawy dotyczącej ustalania wysokości opłat sądowych. Uzasadnienie skargi nie zawiera jednak argumentów wskazujących na łączność przedmiotową i faktyczną między powyższymi sprawami. Skarżący, wezwany do sprecyzowania ostatecz-

nego orzeczenia wydanego w sprawie objętej wniesioną skargą, ponownie wskazał dwa różne rozstrzygnięcia, nie wyjaśniając rzeczowego powiązania między nimi. Trybunał uznał, że skarżący nie wyjaśnił, w jakim zakresie niezastosowanie kwestionowanych przepisów prowadzi do naruszenia przysługujących mu praw i wolności. Uzasadnienie skargi stanowi głównie polemikę skarżącego z niekorzystnymi dla niego rozstrzygnięciami sądów i uniemożliwia ustalenie, które prawa i wolności skarżącego zostały naruszone, w jaki sposób i w którym postępowaniu.

Mając na uwadze powyższe Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że skarżący nie usunął braków formalnych wniesionej skargi i na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK postanowił odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

W piśmie z 26 stycznia 2024 r. (data nadania) skarżący wniósł zażalenie na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z 11 stycznia 2024 r. Zaskarżył je w całości i zakwestionował „wskazane w jego uzasadnieniu powody i oceny skutkujące odmową nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, wnosząc o ponowną weryfikację postanowienia i jego podstaw oraz o jego uchylenie i w następstwie nadanie skardze konstytucyjnej proceduralnego biegu” (zażalenie, s. 1).

W uzasadnieniu zażalenia skarżący stwierdził, że „[f]akt, że zaskarżone przepisy stanowiły podstawę obu rozstrzygnięć jest oczywisty i wynika z treści obu postanowień” (s. 2). Następnie wskazał, w których konkretnie częściach *petitum* i uzasadnienia skargi zostały rozwinięte kwestie praw konstytucyjnych i sposób ich naruszenia.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 5 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393, dalej: u.o.t.p.TK) skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na postanowienie Trybunału Konstytucyjnego o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Trybunał, w składzie trzech sędziów, rozpatruje zażalenie na posiedzeniu niejawnym (art. 37 ust. 1 pkt 3 lit. c w związku z art. 61 ust. 5-8 u.o.t.p.TK).

Na etapie rozpoznania zażalenia Trybunał Konstytucyjny bada w szczególności, czy w wydanym postanowieniu prawidłowo stwierdził istnienie przesłanek odmowy nadania skardze dalszego biegu. Oznacza to, że analizowane są przede wszystkim zarzuty zażalenia, które mogą podważyć trafność ustaleń i ocen przyjętych za podstawę zaskarżonego rozstrzygnięcia.

2. Trybunał w obecnym składzie przypomina, że nadanie skardze konstytucyjnej dalszego biegu uwarunkowane jest dochowaniem wymogów formalnych przewidzianych w art. 79 ust. 1 Konstytucji oraz art. 53 u.o.t.p.TK. Określają one konieczne elementy, które musi obejmować skarga konstytucyjna. Ich brak uzasadnia wydanie zarządzenia wzywającego do ich usunięcia. Na podstawie art. 61 ust. 4 pkt 2 u.o.t.p.TK – jeżeli braki formalne skargi konstytucyjnej nie zostały usunięte w wyznaczonym terminie – Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu. Tryb ten miał zastosowanie w niniejszej sprawie.

Do zasadniczych elementów konstrukcyjnych skargi konstytucyjnej należy wykazanie, iż kwestionowany w skardze akt normatywny determinuje w sensie normatywnym treść danego orzeczenia przyjętego za podstawę skargi w tym jego aspekcie, w którym skarżący upatruje naruszenia przysługujących mu praw lub wolności o charakterze konstytucyjnym (postanowienie pełnego składu TK z 6 lipca 2005 r., sygn. SK 27/04, OTK ZU nr 7/A/2005, poz. 84). Niewykazanie związku zachodzącego między ostatecznym orzeczeniem o konstytucyjnych wolnościach lub prawach skarżącego a kwestionowaną w skardze normą prawną i tymi wolnościami lub prawami stanowi ujemną przesłankę procesową w postępowaniu

w trybie skargi konstytucyjnej (zob. wyrok TK z 19 lipca 2022 r., sygn. SK 20/19, OTK ZU A/2022, poz. 52 oraz postanowienie TK z 6 czerwca 2018 r., sygn. SK 44/15, OTK ZU A/2018, poz. 37). Ciężar uzasadnienia zarzutu niezgodności kwestionowanego przepisu ze wskazaną konstytucyjną wolnością lub prawem spoczywa bowiem na skarżącym (zob. art. 53 ust. 1 pkt 3 u.o.t.p.TK oraz postanowienie pełnego składu TK z 22 lipca 2015 r., sygn. SK 20/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 115), a Trybunał, orzekając, związany jest wskazanym w skardze zakresem zaskarżenia (art. 67 ust. 1 u.o.t.p.TK). Dlatego zarządzeniem sędziego Trybunału z 12 grudnia 2019 r. skarżący został wezwany do usunięcia braków formalnych skargi konstytucyjnej przez: 1) doręczenie czterech poświadczonych za zgodność z oryginałem odpisów wszystkich rozstrzygnięć wydanych w sprawie objętej wniesioną skargą i potwierdzających wyczerpanie drogi prawnej; 2) wskazanie ostatecznego – w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji – orzeczenia wydanego w sprawie objętej wniesioną skargą; 3) udokumentowanie daty doręczenia orzeczenia, o którym mowa w punkcie drugim oraz poinformowanie, czy od tego orzeczenia wniesiony został nadzwyczajny środek zaskarżenia; 4) wskazanie, które – wynikające z art. 32 ust. 1 w związku z art. 47, art. 45 ust. 1, art. 77 Konstytucji oraz art. 2 – wolności lub prawa skarżącego, i w jaki sposób zostały naruszone; 5) wyjaśnienie, czy wzorcem kontroli konstytucyjności kwestionowanych w skardze przepisów są także: art. 38, art. 41 ust. 1, art. 48-51, art. 53 ust. 1 i art. 68 ust. 1 Konstytucji, a jeśli tak, to wskazanie, które wynikające z tych przepisów ustawy zasadniczej wolności lub prawa skarżącego, i w jaki sposób zostały naruszone; 6) uzasadnienie zarzutu niezgodności kwestionowanych przepisów ustawy ze wskazanymi konstytucyjnymi wolnościami lub prawami skarżącego.

Pismo skarżącego z 30 grudnia 2019 r. (data nadania), stanowiące odpowiedź na otrzymane zarządzenie, nie doprowadziło jednak do usunięcia wskazanych braków. Z tego względu wydane zostało postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, a wniesione zażalenie nie podważyło podstaw tej odmowy. Skoro Trybunał, dokonując analizy formalnej skargi konstytucyjnej, dopatrzył się uchybień, które mogły zostać sanowane, to obowiązkiem skarżącego było wykonać wezwanie Trybunału z należytą starannością (zwłaszcza, że zarządzenie sędziego TK zawierało stosowne pouczenie w brzmieniu: „w przypadku nieusunięcia powyższych braków w wyznaczonym terminie, wydane zostanie postanowienie o odmowie nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu”). Trybunał słusznie zatem uznał, że zarządzenie sędziego TK nie zostało wykonane i ten fakt już uzasadniał odmowę nadania dalszego biegu skardze konstytucyjnej.

Trybunał Konstytucyjny w obecnym składzie podkreśla, że przesłanka wyjaśnienia sposobu naruszenia i uzasadnienia zarzutu nie powinna być traktowana powierzchownie i instrumentalnie. Przytaczane w postępowaniu pisemnym argumenty mogą być mniej lub bardziej przekonujące, lecz zawsze muszą być argumentami „nadającymi się” do rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny. Merytoryczne rozpoznanie sprawy uzależnione jest nie tylko od precyzyjnego oznaczenia przez skarżącego wzorców konstytucyjnych, lecz także zgodnej z orzecnictwem konstytucyjnym ich interpretacji oraz odpowiedniego (adekwatnego) przyporządkowania do przedmiotu kontroli. Dopóki skarżący nie powoła przekonujących motywów mających świadczyć o niezgodności kwestionowanego przepisu z odnośnymi normami Konstytucji, Trybunał musi uznawać je za zgodne z wzorcem kontroli. Skarga konstytucyjna, wniosek lub pytanie prawne, w których inicjator postępowania ograniczyłby się do wyrażenia przekonania o niezgodności przepisu z Konstytucją bądź wskazania istniejących w tej kwestii wątpliwości, nie może podlegać rozpoznaniu przez Trybunał. Należy jednocześnie podkreślić, że Trybunał Konstytucyjny jest zobowiązany do zbadania wszystkich okoliczności sprawy w celu jej wszechstronnego wyjaśnienia, nie będąc zarazem związany wnioskami dowodowymi uczestników postępowania (art. 69 ust. 1 i 3 u.o.t.p.TK). Nie oznacza to jednak w żadnym wypadku przerzucenia ciężaru dowodzenia na Trybunał przez podmiot inicjujący postępowanie w sprawie. Powyższa reguła postępowania może bowiem znaleźć zastosowanie

dopiero wówczas, gdy podmiot ten wykazał należytą staranność, spełniając wszystkie wymagania wynikające z Konstytucji oraz u.o.t.p.TK (por. w szczególności – odnośnie do skarg konstytucyjnych – postanowienia TK z: 23 maja 2012 r., sygn. Ts 100/11, OTK ZU nr 3/B/2012, poz. 294; 15 listopada 2012 r., sygn. Ts 278/11, OTK ZU nr 2/B/2013, poz. 185; 19 listopada 2012 r., sygn. Ts 4/12, OTK ZU nr 1/B/2013, poz. 107; 13 lutego 2015 r., sygn. Ts 220/13, OTK ZU nr 1/B/2015, poz. 36; 15 lipca 2015 r., sygn. SK 69/13, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 110 oraz 8 października 2015 r., sygn. Ts 165/15, OTK ZU nr 6/B/2015, poz. 710; odnośnie do wniosków – postanowienie pełnego składu TK z 26 listopada 2019 r., sygn. K 5/16, OTK ZU A/2019, poz. 66; odnośnie do pytań prawnych – postanowienia TK z: 4 listopada 2015 r., sygn. P 45/13, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 171; 4 listopada 2015 r., sygn. P 102/15, OTK ZU nr 10/A/2015, poz. 172 oraz 17 lipca 2019 r., sygn. P 16/17, OTK ZU A/2019, poz. 44).

Biorąc powyższe pod uwagę Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że wniesione zażalenie nie podważyło podstaw odmowy nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu, dlatego postanowił, jak w sentencji.